

27. 5. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podmíněné odsouzení - následky neuhrazení způsobené škody

Vedle ukládaného trestu je odsouzenému běžně ukládána rovněž povinnost uhradit poškozenému případně vzniklou škodu. Jak je to ale s následky neuhrazení škody poškozenému v případě podmíněně odloženého výkonu trestu odnětí svobody?

Dle ust. § 228 zákona č. [141/1961](#) Sb., trestní řád (dále jen jako „TŘ“) platí, že odsuzuje-li soud obžalovaného pro trestný čin, kterým způsobil jinému majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu nebo kterým se na úkor poškozeného bezdůvodně obohatil (majetková škoda a nemajetková újma a bezdůvodné obohacení dále společně také jen „škoda“), uloží mu v rozsudku, aby poškozenému nahradil majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu v penězích nebo aby vydal bezdůvodné obohacení, jestliže byl nárok včas uplatněn dle ust. § 43 odst. 3 TŘ.

Poškozenému nic nebrání na podmíněně odsouzeném žádat vedle způsobené škody též úroky z prodlení ze způsobené škody, nicméně i tyto musí uplatnit postupem dle ust. § 43 odst. 3 TŘ, aby mohla být povinnost uhradit úroky z prodlení uložena přímo ve výroku odsuzujícího rozsudku.

Soud je při rozhodování o náhradě škody vázán návrhem poškozeného a tento nemůže překročit (srov. rozsudek Ústavního soudu ze dne 14. 7. 2017, sp. zn. II. ÚS 2105/17).

Výrok rozsudku o povinnosti nahradit škodu a případně úroky z prodlení dle ust. § 228 TŘ je exekučním titulem, přičemž pro nesplnění takto uložené povinnosti může poškozený podat na odsouzeného návrh na nařízení výkonu rozhodnutí či exekuce, a to, jestliže rozsudkem nebylo stanoveno jinak, po uplynutí pariční lhůty dle ust. § 160 a § 161 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád.

Aby mohl výrok o náhradě škody představovat vykonatelný exekuční titul, stanovuje ust. § 228 odst. 2 TŘ náležitosti takového výroku, tj. musí přesně označovat osobu oprávněného a nárok, který mu byl přisouzen.

K vymáhání splnění soudem přiznané povinnosti pak oprávněný může přistoupit bez ohledu na příčinu nesplnění povinnosti či bez ohledu na to, zda nesplnění povinnosti podmíněně odsouzený zavinil či nikoliv. Tím nejsou dotčeny zákonem stanovené důvody pro zastavení výkonu rozhodnutí či exekuce.

Nadepsané představuje soukromoprávní aspekty náhrady škody v rámci tzv. adhézního řízení, které ale nemají bez dalšího přesah do veřejnoprávní roviny při rozhodování o podmíněném odsouzení, tj. zda se odsouzený ve zkušební době osvědčil či nikoliv.

Soud nicméně vedle nadepsaného výroku rovněž odsouzenému zpravidla dle ust. § 82 odst. 2 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník (dále jen jako „TZ“) ukládá zvláštní podmínku osvědčení, aby podle svých sil nahradil škodu nebo odčinil nemajetkovou újmu, kterou trestným činem způsobil, nebo aby vydal bezdůvodné obohacení získané trestným činem.

Soud tak může postupovat bez ohledu na to, zda poškozený řádně uplatnil náhradu škody postupem

dle ust. § 43 TŘ. Neuložení zvláštní podmínky osvědčení v případě majetkové trestné činnosti by mělo být výjimečné a soud by tak měl postupovat pouze tehdy, jestliže by k tomu měl náležité důvody, které by měl uvést i v odůvodnění rozsudku.

Oproti exekučnímu titulu dle ust. § 228 TŘ nestanovuje zákon náležitosti ukládané zvláštní podmínky osvědčení, tedy takový výrok nemusí obsahovat přesnou výši škody, aniž by byl dotčen požadavek určitosti a přezkoumatelnosti soudního rozhodnutí.

V případě uložené zvláštní podmínky osvědčení má nenahrazení škody zpravidla za následek ten, že se podmíněně odložený trest odnětí svobody vykoná. To ovšem za podmínky, že podmíněně odsouzený zavinil nesplnění uvedené povinnosti.

Povinnost je totiž ukládána podle sil podmíněně odsouzeného, tzn. tento je povinen ji splnit v době a ve výši, v jaké to dovolí jeho osobní, majetkové a výtěžkové poměry. Soud při rozhodování o osvědčení se podmíněně odsouzeného je tyto poměry povinen zjišťovat, tzn. je povinen zjišťovat, jaké byly reálné možnosti nahradit způsobenou škodu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2009, sp. zn. 4 Tz 6/2009).

Z nadepsaného je zřejmé, že se oba instituty vzájemně doplňují a zatímco jeden vyvolává soukromoprávní následky sledující zájmy poškozeného, druhý pak následky veřejnoprávní směřující k nápravě podmíněně odsouzeného.

JUDr. Lukáš Zárybnický,
advokát

e-mail: office@akzarybnicky.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)

- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)